

ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»

Кафедра соціальної роботи

Екологія

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавр
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
напряму 6.030509 «Облік і аудит»
(шифр і назва напряму)
спеціальності Облік і аудит
(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПП ВФПНЗЕ 1)

Кіровоград
2015 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»

(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доцент кафедри з соціальної роботи Тернавська Т.А., к.пед.н.

Обговорено та рекомендовано до видання Президією науково-методичної комісії
ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»Протокол від 8 09 2015 року № 108 09 2015 року Голова Г. Ю. Шаркова

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “_____ Екологія _____” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки _____ напряму
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

(спеціальності) “_____ Облік і аудит

Предметом вивчення навчальної дисципліни є _____ середовище існування людини, механізм управління процесами природокористування та охорони природи.

Міждисциплінарні зв'язки: _____ біологія, право _____

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Модуль 1. Основні поняття та закони екології. Техногенний вплив

Модуль 2. Урбанізація. Природоохоронні заходи збереження екосистем

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Мета** дисципліни «Екологія» сформуванати систему знань про основні закономірності взаємодії людини, суспільства і природи; особливості впливу антропогенних факторів на природне середовище; методи управління процесами природокористування.

1.2. **Завдання** вивчення механізму управління процесами природокористування та охорони довкілля, специфіки використання адміністративних, правових, економічних та виховних важелів впливу на природо користувачів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- структуру природного середовища;
- екологічні закони;
- екологічні проблеми України;
- державні акти і постанови про охорону навколишнього середовища.

вміти :

- знаходити можливі шляхи подолання суперечностей між природою та людиною;
- використовувати отримані знання на практиці;
- оцінювати екологічний стан довкілля.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **60** години/ 1,5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні поняття та закони екології. Техногенний вплив.

Тема 1. Основні поняття та закони екології

Екологія як наука. Основні поняття і терміни екології

Поняття біосфери. Хімічний склад біосфери і схема коло обігу. Основні закони екології.

Тема 2. Основні шкідливі речовини біосфери та їх вплив на людину і довкілля

Ентоксикологія шкідливих речовин біосфери. Забруднення атмосфери. Забруднення гідросфери. Характеристика стоків. Забруднення літосфери. Хімія забруднюючих токсичних речовин біосфери і вплив їх на людину.

Тема 3. Колообіг біогенних елементів

Основні типи коло обігу. Глобальні колообіги вуглецю та води. Фотосинтез. Колообіг Нітрогену. Колообіг Фосфору. Колообіг Сульфуру. Колообіг другорядних елементів.

Тема 4. Радіація та радіоактивне забруднення

Радіоактивне забруднення. Історія радіаційних досліджень. Одиниці вимірювання радіації. Природні джерела радіації. Джерела радіації, створені людиною (штучні). Ядерні вибухи. Атомна енергетика. Дія радіації на людину. Про кліматичні наслідки ядерної війни.

Змістовий модуль 2. Урбанізація. Природоохоронні заходи збереження екосистем.

Тема 5. Урбоекологія. Проблеми і перспективи міських систем

Предмет урбоекології масштаби урбанізації. Деградація біосфери у великих містах. Фактори урбанізованого середовища. Хімічні фактори міського середовища. Ґрунтові хімічні забруднення міста. Хімія міської води. Міська фауна. Міська флора.

Тема 6. Хіміко-технологічні системи очищення природних вод, промислових стоків і газових викидів

Загальна характеристика стічних вод. Методи очищення промислових стоків. Реагентні методи. Очищення стічних вод електролізом, електрокоагуляцією, флоатацією, екстракцією, зворотним осмосом. Біохімічні методи очищення стічних вод. Методи знезараження газових викидів. Методи очищення вихлопних газів ДВЗ.

Тема 7. Альтернативні, екологічно виправдані (відновлювані) джерела енергії

Космічна енергетика, гідроенергетика, вітроенергетика, сонячна енергія.

Тема 8. Фотосинтетичні процеси, розклад речовин та зміни в біосфері. Екологічні проблеми водозабезпечення людства

Поняття фотосинтезу. Потепління клімату. Озонові діри. Кислотні дощі. Хімічні фактори забруднення біосфери. Основні види джерел водозабезпечення. Властивості води. Споживачі прісної води. Охорона вод світового океану. Антропогенні катастрофи в акваторіях.

3. Рекомендована література

Основна

1. Данилов–Данильян В.Й. Экологический вызов и устойчивое развитие / В.Й. Данилов–Данильян, К.С. Лосев : уч. пособие. – М.: Прогресс–Традиция, 2000. – 414с.
2. Корсак К.В. Основи екології / К.В. Корсак, О.В. Плахотник. – Київ, 2000. – 237 с.
3. Кучерявий В.О. Екологія / В.О. Кучерявий – Львів: Світ, 2000. – 493 с.
4. Малишко М.І. Основи екологічного права України / М.І. Малишко. – К.: 1999. —150 с.

5. Екологія людини / [Микитюк О.М., Злотін О.З., Бровдій В. М. та ін.] – Харків: Ранок, 1998. – 206 с.
6. Петрук В.Г. Основи екології : курс лекцій / В.Г. Петрук. – Вінниця : Наук.–метод. відділ ВНТУ, 2006. – 133 с.
7. Экология города: [под общей ред. проф. Стольберга Ф.В.] – К.: Либра, 2000. – 464с.

Додаткова

1. Андрейцев В. І. Екологічна експертиза, право і практика / В.І. Андрейцев., М.А. Пустовойт. – К.: Урожай, 1992. – 152 с.
2. Андрейцев В.І. Екологічне право / В.І. Андрейцев. – К.: Вентурі, 1996. – 208 с.
3. Бобылев С.Н. Экономика природопользования С.Н. Бобылев, А.Ш. Ходжаев. – М.: Генс, 1997. – 272с.
4. Братко З.Т. Homo Sapiens против Homo Technokraties / З.Т. Братко, П.Ю. Харченко. – К.: Либідь, 1991. – 248 с.
5. Бурдіян Б. Г.. Навколишнє середовище та його охорона / Бурдіян Б. Г., Дерев'яно В. О., Кривульченко А. І. – К.: Вища школа, 1993. – 244 с.
6. Вронский В.А. Прикладная экология / В.А. Вронский. – Ростов–на–Дону: Феникс. – 512с.
7. Голуб А.А. Экономика природопользования / А.А. Голуб, О.Б. Струкова. — М.: Аспект–пресе, 1995. – 188 с.
8. Клекцій з курсу "Екологія та охорона природи" / [Голубець М.А., Кучерявий В. О., Генсерук С.А. та ін. Конспект]. – К.: НМК ВО, 1990. – 215с.
9. Агроекологія / [Городній М. М. та ін]. – К.: Вища школа, 1993.– 416 с.
10. Губський Ю. І. Химические катастрофы и экология / Губський Ю. І., Домо–Сабуров В. Б., Храпан В. В. – К.: Здоровье, 1993. – 223 с.
11. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього середовища: навч. посіб. / В.С. Джигирей. – К.: Знання, 2000. – 203 с.
12. Клименко М.О. Метрологія і стандартизація в екології / М.О. Клименко, П.М. Скрипчук. – Рівне: РДТУ, 1999. – 368 с.
13. Кормилицын В.Й.. Основы экологии / Кормилицын В.Й., Цицкишвили М.С., Яламов Ю.И. – М.: Интерстиль, 1997. – 368 с.
14. Крисаченко В.С. Екологічна культура (теорія і практика) / В.С. Крисаченко. – К.: Заповіт, 1996. – 350с.
15. Купенко А.М.. Охрана окружающей среды в сельском хозяйстве / А.М. Купенко, В.Н. Писаренко. – К.: Урожай, 1991. – 200 с.
16. Кучерявий В. О. Раціональне природокористування та охорона навколишнього середовища: курс лекцій / Кучерявий В. О., Чернявський М. В., Гаманюк Т. І. — К.: НМК ВО, 1991.– 150с.
17. Кучерявий В.П. Урбоекологія / В.П. Кучерявий. – Львів: Світ, 1999. – 360 с.
18. Китинг М. Программа действий – 21 век / Майкл Китинг. — Париж: Центр "За наше будущее", 1993. – 70 с.
19. Моисеев Н.Н. Судьба цивилизации. Путь разума / Н.Н. Моисеев. – М.: Изд. МНЗПУ, 1998. – 226с.
20. Назарчук М.М. Соціоекологія. : словник–довідник / М.М. Назарчук. – Львів: ВНТЛ, 1998. – 172с.

21. Небел Б. Наука об окружающей среде (Как устроен мир): в 2-х томах / Б. Небел – М.: Мир, 1993.— ... – 1 т. , 420 с. – [переклад з англ. м.]
22. Небел Б. Наука об окружающей среде (Как устроен мир): в 2-х томах / Б. Небел – М.: Мир, 1993.—...– 2т., 328 с. – [переклад з англ. м.]
23. Наше общее будущее / [под. ред. Єтвєєва С.А., Перельота Р.А.] – М.: Прогресс, 1989.–372с.
24. Охрана й оптимизация окружающей среды.: [под ред. А. А. Лаптева]. – К.: Либідь, 1990.– 154с.
25. Посудін Ю.І. Фізика і біофізика навколишнього середовища / Ю.І. Посудін. – К.: Світ, 2000. – 304 с.
26. Словарь–справочник по экологии [Ситник К. М., Брайон Л.В., Гордецький А.В., Брайон А.П.]. – К.: Наукова думка, 1994. – 665 с.
27. Швиндлерман С.П. Основы общей экологии / С.П. Швиндлерман – Донецк: Кассиопея, 1999.–168с.
28. Шевчук В.Я. Екологічний аудит / Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Навроцький В.М. – К.: Вища школа, 2000. – 344 с.
29. Шутько А.П. Природа и человек / Шутько А.П., Малахов Л.П., Бутченко Л.І – М.: 1994. – 230с.
30. Экономика природопользования: учебник / [под ред. Люка Хенса, Л. Мельника, З.Буна] – К.: Наук. думка, 1998. – 480 с.
31. Яншин А. Л. Уроки экологических просчетов / А.Л. Яшин, А.П. Мелуа. – М.: Мысль, 1991.–430с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання _____ залік _____
5. Засоби діагностики успішності навчання _____

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами та критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			екзамен	залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	добре	
75-81	C		задовільно	
67-74	D	задовільно		
60-66	E	незадовільно	незадовільно	незараховано
менш 60	F			